

Sardari Lal & Co. v. The State of Punjab (S. S. Kang, J.)

ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਐਸਐਸ ਕੰਗ ਜੇ.

ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਅਪਰਾਧੀ, ਫੁਟਕਲ. 1982 ਦਾ ਨੰਬਰ 3621-ਐੱਮ.

29 ਨਵੰਬਰ 1982

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1964 ਦਾ XXXVII)— ਸੈਕਸ਼ਨ 16(I)(a)— ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਨਿਯਮ, 1955— ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਆਈਟਮ ਨੰ. ਏ. 05.21— ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ—ਕੀ 'ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ A. 05.21 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ — ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਅਜਿਹੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ — ਕੀ ਧਾਰਾ 16(1) (ਏ)- ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ A. 05.21 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਸਣ, ਅਦਰਕ, ਹਲਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਚ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਮਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਚ ਜਾਂ ਆਮ ਨਮਕ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਨੂੰ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਕੜੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(I)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੮)।

ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 1975 (1) FAC 466.

- ਇਸ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ:

482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਐਸ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਸ ਸਾਹਨੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਜੀ.ਐਸ. ਬੈਂਸ, ਏ.ਏ.ਜੀ. (ਪੰਜਾਬ), ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਜੇ.-

(1) ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ **482** ਅਧੀਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਮਿੰਨੀ ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ, ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਰਹੀਮਪੁਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ (2) ਮੈਸਰਜ਼ ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਈ.ਜੀ.864 ਗੋਬਿੰਦ ਗੜ੍ਹ, ਜਲੰਦੂਰ, ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **16(I)(a)** ਅਧੀਨ, 1954 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

(2) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: **3** ਕੇਸ ਦਾ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਨਿਰਣ ਸਿੰਘ, ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਨੇ **26** ਅਗਸਤ, **1981** ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੇ ਛੇ ਪੈਕੇਟ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਸਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਮੂਨਾ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਡਾ: ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ **2** ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ **21** ਦਸੰਬਰ, **1981** ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ **16** ਜਨਵਰੀ, **1982** ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ **16** ਜਨਵਰੀ, **1982** ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਤੋਂ **24** ਫਰਵਰੀ, **1982** ਤੱਕ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਿਤੀ **25** ਮਈ, **1982** ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(3) ਥੀਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਡੀ.3 ਸੀ.ਐਸ.ਐਨ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ (1) ਡਾ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

Sardari Lal & Co. v. The State of Punjab (S. S. Kang, J.)

20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, **(2)** ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਨਿਯਮ, **1955** (ਛੋਟੇ 'ਨਿਯਮਾਂ' ਲਈ) ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਾਵਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ; ਅਤੇ **(3)** ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕਿੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(4) ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ.ਐਨ.ਐਸ. ਡਾ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,—ਵਿਆਪਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ **17** ਜੂਨ, **1977**। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ **2** 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20** ਅਧੀਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ **31** ਅਗਸਤ **1979** ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ **8** ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **9** ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ **90** ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਸਥਾਨਕ (ਸਿਹਤ) ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ। ਇਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪੂਰਾ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾ: ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਨੰਬਰ **83** 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਣੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਫੂਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ **31** ਅਗਸਤ, **1979** ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ **17** ਜੂਨ, **1977** ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, **1979** ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਾ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20** ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਡਾ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਡਾ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾ: ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1977 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(6) ਮੇਰਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੇ 6 ਪੈਕਟ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਨਮੂਨਾ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕੱਚਾ ਫਾਈਬਰ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਨਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ **AAG**, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ. ਬੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਰਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ **A.05.21** ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਿਕਾ **B** ਭੋਜਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਈਟਮ **A.05.21** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

“ਕੜੀ ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਫ਼, ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਸਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਊਡਰ “ਜੋ ਸੁਗੰਧਿਤ ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ, ਦਾਲਚੀਨੀ, ਲੋਗ, ਧਨੀਆ, ਇਲਾਇਚੀ, ਮਿਰਚਾਂ, ਜੀਰਾ, ਮੇਥੀ-ਯੂਨਾਨੀ, ਲਸਣ, ਅਦਰਕਾ, ਸਰ੍ਹੋਂ, ਖਸਖਸ, ਹਲਦੀ, ਗਦਾ, ਜੈਫਲ, ਕੜੀ ਪੱਤੇ, ਚਿੱਟੀ ਮਿਰਚ, ਕੇਸਰ, ਅਤੇ ਸੌਫਾ। ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਚ ਅਤੇ ਖਾਣਯੋਗ ਆਮ ਨਮਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ **85.0** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਪਾਊਡਰ ਗੰਦਗੀ, ਉੱਲੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਰਮਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੂਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ

Sardari Lal & Co. v. The State of Punjab (S. S. Kang, J.)

ਹੋਵੇਗਾ: -

ਨਮੀ।—ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **14.0** ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਅਸਥਿਰ ਤੇਲ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ **0.25** ਫੀਸਦੀ (**v/W**) ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ।

ਨਾਨ-ਵੋਲੇਟਿਵ ਈਥਰ ਐਬਸਟਰੈਕਟ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **7.5** ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ।

ਖਾਣਯੋਗ ਆਮ ਲੂਣ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **5.0** ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਪਤਲੇ **HCl** ਵਿੱਚ ਸੁਆਹ ਅਘੁਲਣਸ਼ੀਲ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰ ਦੁਆਰਾ **2.0** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਕੱਚਾ ਫਾਈਬਰ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **15.0** ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਲੀਡ।—ਸੁੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ **10.0** ਪੀਪੀਐਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। **f**

ਜਦੋਂ ਵੀ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੂਣ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੇਬਲ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾਮ ਵੀ

ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ **wt./wt** 'ਤੇ ਰਚਨਾ ਦੇ ਘਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲੇਬਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਧਾਰ।"

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਸਣ, ਅਦਰਕ, ਹਲਦੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਚ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਮਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ 'ਆਰਾਮ ਮਸਾਲਾ' ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਚ ਜਾਂ ਆਮ ਨਮਕ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਨੂੰ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਗਰ ਸਵਾਸਥ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ, ਆਗਰਾ ਬਨਾਮ ਬੰਸੀ ਲਾਈ (1), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਕਾਟਜੂ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

"ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਨ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਟਮ **A.05.21** ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ.

(9) ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਸਣ, ਅਦਰਕ, ਹਲਦੀ, ਸਟਾਰਚ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਮਕ ਵਾਲੇ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(10) ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, **1** ਸਤੰਬਰ, **1981** ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਅੰਕੜਾ **P-3**)। ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਸਾਫ਼, ਸੁੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਜੜੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਸ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਊਡਰ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਮਿਰਚਾਂ, ਲਸਣ, ਅਦਰਕ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਅਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵਿੱਚ ਫਲ ਜਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ (ਤਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸੁੱਕੇ), ਸਟਾਰਚ ਜਾਂ ਆਮ ਨਮਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵੀ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹਨ,

(1) **1980(1) FAC 201.**

(2) **1975(1) FAC 466.**

ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵਿੱਚ. ਵੋਲੇਟਿਵ ਆਇਲ ਐਬਸਟਰੈਕਟ **0.5** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਰ **0.25** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਕੱਚੇ ਫਾਈਬਰ ਲਈ, ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ **10** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ **15** ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਕਰੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਲੇਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ **2(d)** ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸ਼ਿਕਾਇਤ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

* * * *
* * *

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20** ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **14** ਜਾਂ **14-ਏ** ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ

Sardari Lal & Co. v. The State of Punjab (S. S. Kang, J.)

ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੈਂਪਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਿਅਕ ਏਏਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ **com** ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ **VI** ਦੀ ਕਾਪੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੱਥੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫਾਰਮ **VI** ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਉਹ

ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਬਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ।

ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫਾਰਮ **VI** ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿ ਫਾਰਮ **VI** ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਰਮ **VI** ਜੋੜ ਕੇ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਫਾਰਮ **VI** ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(14) ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਿਸਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20-ਏ** ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੋਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20-ਏ** ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ **20.A** ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ: -

“ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਭੋਜਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਡੀਲਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਡੀਲਰ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਸੈਕਸ਼ਨ **J319** ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, **11973 (1974)** ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ **2** ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ **20** ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ **20** ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ **20.A** ਦੇ ਨੰਗੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਨੁੱ ਫੈਕਟਰਰ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **20** ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਜਾਂ ਜੋੜਿਆ

ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਦ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਧਾਰਾ 20-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(16) ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ (2) ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਵਧੀਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ, 21 ਦਸੰਬਰ, 1981 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਐਲ.ਆਈ. ਐਡ ਕੰਪਨੀ, ਈ.ਜੀ. 864 ਗੋਬਿੰਦ ਗੜ੍ਹ, ਜਲੰਧਰ, ਨੇ 19 ਨਵੰਬਰ, 1981 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸਐਸ ਸੋਢੀ ਜੇ.

ਮੋਨੋਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5777 ।

23 ਨਵੰਬਰ 1982

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਅਨੁਛੇਦ 311— ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ, 1975— ਨਿਯਮ 3— ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ— ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ— ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੋਹਿਲੇ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਹਨ— - ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਕੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ.

ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ

Sardari Lal & Co. v. The State of Punjab (S. S. Kang, J.)

'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੇਵਲ ਰੂਪ ਜੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ **311** ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੌਰਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ